

Avoin

Tätä uutista voi jakaa vapaasti. Muistathan mainita lähteen edilex.fi.

Uutinen kuuluu aihealueisiin

Työ- ja sosiaalioikeus <<https://www.edilex.fi/aihealueet/Työ- ja sosiaalioikeus/uutiset>>

Rikos- ja prosessioikeus <<https://www.edilex.fi/aihealueet/Rikos- ja prosessioikeus/uutiset>>

20.9.2022 10.47

Vierashuoneessa työoikeuden emeritusprofessori OTT, VTK Seppo Koskinen: Turvaamistoimi vai potilasturvalaki vai molemmat?

Eduskunta on nyt säättänyt lain välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana (lyh. potilasturvalaki). Toisaalta Helsingin käräjäoikeuden tuomiot tehohoitoa ja Helsingin yhden alueen kotihoitoa koskien ovat edelleen olemassa ja jatkuvat. Oulun aluetta koskeva kotihoitotyötaistelu on siirretty alkamaan myöhemmin ja sen osalta ei ole tietoa mahdollisesta turvaamistoimihakemuksesta. Lain hyväksymisen jälkeen ongelmana on näiden kahden eri keinon välinen suhde. Tällä hetkellä turvaamistoimiasioissa on annettu väliaikaiset päätökset ja niiden mukainen oikeudenkäynti jatkuu, jos sitä ei hakija pyydä lopetettavaksi tai tuomari tätä määrää. Tällä hetkellä tilanne on se, että työtaistelut on tehohoidossa ja kotihoidossa kielletty käräjäoikeuden päätöksillä. Potilasturvalaki sen sijaan sallii nämäkin työtaistelut, kunhan suojelutyötä on riittävästi.

Potilasturvalain valmistelussa ei kiinnitetty lainkaan huomiota tähän menettelyjen kahtalaisuuteen. Turvaamistoimipäätösten samanaikaisuus tuli esille vasta valiokuntakäsittelyssä. Valiokunnissakin asia oli vain keskustelukysymys ilman dokumentaatiota siitä, mikä oli valiokunnan kanta tähän kahtalaisuuteen. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan puheenjohtaja juristi Markus Lohi totesi käräjäoikeuskäsittelyn olevan vain lakia täydentävää täsmentämättä lainkaan sitä, mitä tällä tarkoitetaan.

Potilasturvalaki valio- ja eduskuntakäsittely huomioiden voidaan ymmärtää ensisijaiseksi keinoksi puuttua välttämättömään terveydenhuoltoon ja kotihoitoon kohdistuviin työtaisteluihin. Se on

lainsäätäjän näkemys asiasta ja tuomioistuimen tulisi toimia lainsäätäjän nimenomaisesti tätä tilannetta varten säätämän mukaisesti.

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 § <<https://www.edilex.fi/lainsaadanto/17340004000#L7P3>> alkaa seuraavasti:

”Jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on vastapuolta vastaan muu kuin **1** <<http://www.edilex.fi/lainsaadanto/17340004000#L7P1>> tai **2 §:ssä** <<http://www.edilex.fi/lainsaadanto/17340004000#L7P2>> tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa

ulosottokaaren 2 luvun 2 § <<https://www.edilex.fi/lainsaadanto/20070705#L2P2>>:n 1–4 kohdassa tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä, tuomioistuin voi:

1) sakon uhalla kieltää vastapuolta tekemästä jotakin tai ryhtymästä johonkin; ”

Keskeistä tämän säännöksen kannalta on nyt se, onko olemassa lainkohdan tarkoittama oikeus ja vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä.

Turvaamistoimiprosessilla ei ole mahdollista turvata merkittävämpää oikeutta kuin minkä laki sallii. Potilasturvalaki ei sisällä oikeutta kieltää työtaistelu. Tästä syystä tuomarin tulee päättää nostetut turvaamistoimikäsittelyt, koska kantajalla ei enää ole sellaista oikeutta, jota väliaikainen turvaamistoimipäätös tarkoitti. Tuomarin on tämä tehtävä viran puolesta, jos hakija ei tätä tee.

Käsitykseni mukaan myöskään lainkohdan tarkoittamaa vaaraa ei lain säätämisen jälkeen enää ole. Tuo vaara saattoi olla olemassa, kun mitään velvoitetta suojelutyön määräämiseen työtaisteluun ryhtyvän toimesta ei ollut. Nyt laissa on tällainen velvoite neuvottelumenettelyineen ja uhkasakkoineen (2 luku).

Näistä syistä turvaamistoimiprosessit on nyt lopetettava ja tästä eteenpäin tulee siis noudattaa ainoastaan potilasturvalakia.

Turvaamistoimihakemusten käsittelyn lopettamisen kautta palataan terveydenhuollon ja kotihoidon työtaistelukysymyksissä lähemmäksi normaalitilaa. Työtaistelu voi kohdistua myös tehohoitoon ja kotihoitoon, jos suojelutyötä on riittävästi. Tämä lopputulos ei ehkä ollut kansanedustajien mielessä heidän päättäessään potilasturvalaista.

Lopuksi totean, että lainsäätäjän olisi syytä asettaa kolmikantainen asiantuntijatyöryhmä valmistelemaan lainsäädäntöä, joka koskee turvaamistoimihakemuksia työtaistelujen yhteydessä. Asiasta on tällä hetkellä epäselvyyttä ja ennalta-arvaamattomuutta. Koska kyse on työlainsäädännöstä ja lisäksi herkästä työtaistelukysymyksestä, asia on ensin selvitettävä huolellisesti. Potilasturvalain valmistelu osoitti, että kiireellisessä tilanteessa riittävää harkintaa ei tältä osin kyetä tekemään.

Lue myös

- **Laki välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana hyväksyttiin - laki voimassa 20.9.2022 - 31.1.2023** <<https://www.edilex.fi/uutiset/78347>> (20.9.2022)

Toimittaja: Jani Surakka, Edilex-toimitus (jani.surakka@edita.fi)